

*August af TEATRET, 2006: Stine Schröder Jensen, Kristian Holm
Joensen, Folmer Kristensen, Hans Rønne. Instruktion: Lars Knutzon.
Foto: Per Pedersen*

TEATERPRODUKTION

Redaktionelt forord

Med temanummeret om teaterproduktion åbner vi for refleksion over de rammer og former, som er betegnende for teatrets arbejdsrum og for de kunstneriske værdier, vi her kalder poetikker, som forbinder sig med praktiske prøveforløb.

Temaartiklerne tager udgangspunkt i institutionelle såvel som uafhængige scenekunstneriske kontekster, og tilsammen giver de et indblik i teaterproduktion som et komplekst vidensfelt, på tværs af kunstneriske, arbejds-etiske og samfundsmæssige dimensioner. Artiklerne spotter en række tendenser og udviklingsmuligheder, som synes påtrængende i samtidens teaterproduktioner.

Temanummeret stiller tre centrale spørgsmål:

Hvordan organiseres teaterproduktioner i et komplekst scenekunstfelt?

Hvordan hænger teatrenes udvikling af poetikker sammen med nye produktionspraksisser og kollektiv organisering?

Hvordan indgår samtidsteatret i kulturelle og sociale kredsløb, og hvordan responderer teatrene på aktuelle samfundstendenser og kriser?

En tendens i samtidens teaterproduktioner, der tydeligt træder frem, er et øget fokus på prøveforløb og arbejdsforhold – en udvikling, som Kasper Holten, chef for Det Kongelige Teater frem til 2027, har beskrevet således:

De seneste fem års nye strømninger med fokus på diversitet og inklusion har også ført til forskellige tiltag på teateret. Jeg kan mærke, at hvor vi måske i gamle dage i højere grad blev anmeldt på vores resultater, bliver vi i dag i højere grad også undersøgt og anmeldt på vores proces. (...) Den bedste udvikling sker i prøvesalen, fordi kunstnere ofte er følsomme, nysgerrige mennesker, der mærker verden omkring sig, og derfor er i en proces, hvor man udvikler det sceniske sprog. Teateret er på vej et nyt sted hen.
(Holten 2023)

Citatet illustrerer samtidsteatrets opmærksomhed mod de arbejds- og vidensformer, der udvikler forestillingen – et tema, som giver genklang i flere af temanummerets bidrag. Dette må ses i sammenhæng med nyere forståelser af kunstarbejdets prekaritet i senmodernismen og de prioriteringer af teaterarbejdets etik, som har været et tema i teaterbranchen såvel som i forskning indenfor de senere år, hvor begreber som omsorgspolitik, produktionsæstetik og intersektionalitet bliver helt centrale (Kunst 2015 og 2022 Ullerup Schmidt 2022).

Teaterproduktionens poetikker, metode- og materialeundersøgelser

Der er en lang tradition for at se teaterproduktion i sammenhæng med refleksioner over poetikker – det gælder teaterfolk fra Bertolt Brecht, Elisabeth LeCompte og Eugenio Barba til Heiner Goebbels, Tim Etchells og Helgard Haug samt akademikere som Hans-Thies Lehmann og Erika Fischer-Lichte. Devising-begrebet er et paraplybegreb for teater som undersøgelser af metoder, materialer og kollektive former, især udviklet fra 1970'erne og frem. Det har præget forståelser af produktionsformer, hvor en gruppe scenekunstnere producerer forestillinger, og hvor materialet udvikles gennem improvisationer og øvelser, ofte med en instruktør, der rammesætter og guider processen (Heddon og Milling 2015).

Vi vil gerne kaste lys på poetikker og metode- og materialeundersøgelser, hvor kollektive arbejdsformer og kunstneriske værdier bliver undersøgt som en integreret del af teaterproduktionens vidensfelt.

Impulser til udviklingen af kollektive produktionsformer er kommet fra både små uafhængige kompagnier som f.eks. det lille gruppeteater TEATRET, og fra institutionsteatrets laboratoriesatsninger, som Det Kongelige Teaters Det Røde Rum (2011-2016).

Et eksempel på en produktionsform og poetik findes i Hans Rønnes beskrivelser af arbejdet med TEATRETS *forestilling August* (2006-07). Her begyndte processen med spørgsmålet: "hvem er vi?" (Kobbernagel 2015). Udforskning af skuespillernes kollektive identitet og kreative potentiale var i fokus som en forudsætning for den videre udvikling af forestillingen, og ansvaret for produktionen var delegeret ud til dens aktører. Bogstaveligt talt kunne alt i prøvelokalet indgå som materiale i iscenesættelsen: en stor kube, et løbehjul, stiger, som blev udforsket, indarbejdet og leget med, og der indgik materialer og inspirationskilder fra Michael Kviums figurer, Brueghels raderinger og Storm P.'s klovnebilleder til personlige fotografier.

Lars Knutzon var instruktør på *August* og kom til prøvestart med hatte og ting og sager, men holdet interesserede sig mest for de papkasser, tingene var i. "Kom om en uge og se, hvad vi har lavet," sagde de til instruktøren. Kasserne inspirerede, flere kasser blev bragt ind og brugt til alt muligt: en hund, et hus og have, de blev samlet på alle mulige måder, skuespillerne løftede hinanden rundt, dansede med kasserne og splittede de første 25 kasser ad, mens lag på lag af en forestilling tog form.

Rønne beskriver produktionsprocessen således: "*Når man maler, bliver man ved med at male på det, indtil man synes, det er færdigt og rigtigt – sådan kan man faktisk også have det med en teaterforestilling.*" (Kobbernagel 2015). På baggrund af disse principper kunne også skuespillernes tilstande integreres i processen: En træet skuespiller på barsel fik lov til at blive på scenen og sove, når hun blev for træet, og det gav anledning til scener med en sovende klovn. Denne løsning antyder en vis kunstnerisk etik. Små og hverdagslige elementer i prøvelokalet blev indarbejdet, hvilket både kan ses som eksempel på en omsorgspolitik for de medvirkende og en kreativ tilgang til produktionens ressourcer. Vi nævner eksemplet for at illustrere, hvordan principper for kunstnerens arbejdsliv, teaterpoetik og produktionsstruktur kan udvikles samtidig – en tilgang, der minder om laboratorieprincippet som undersøgende eksperimentarium.

Denne tilgang – hvor forestillinger udvikles kollektivt og eksperimentelt – har historiske rødder i danske gruppeteatre fra 1970'erne, som Odin Teatret, Solvognen, Jomfru Ane Teatret, Fair Play, Team Teatret, for blot at nævne enkelte. Disse kompagnier arbejdede med samfundskritiske agendaer og udviklede kollaborative metoder, hvor improvisation og fælles undersøgelse af materialer var centrale. De skabte ikke blot forestillinger, men også arbejdsformer, som stadig har betydning for forståelsen af teaterproduktion i Danmark.

I dag viderefører yngre scenekunstnere disse principper, men i andre former, med en ny form for sensibilitet og under andre produktionsvilkår, hvor teknologiske muligheder, bæredygtige løsninger, omsorg for både kunstneriske medarbejdere og det mere-end-menneskelige samt nye publikumskontekster stiller krav til produktionernes materialeudvikling og ressourceforvaltning. Kompagnier som Daily Fiction, Signa, Sisters Academy, Secret Hotel og Wunderland arbejder med immersive projekter, mikro-performances og eksperimenter med tid og materialer som sand og sanselighed – f.eks. brug af bæredygtige materialer som biokompositter, undersøgelser af, hvordan man gør langsomhed til produktionskoncept, eller performere, der lever inden for forestillingens ramme over længere perioder.

Artiklerne i temanummeret viser, hvordan et udsnit af produktioner på lignende vis håndterer spændinger i feltet – f.eks. mellem hengivelse, omsorg og udmattelse i processerne, eller mellem tilgængelighed og begrænset adgang til teatret.

Udover de nævnte problematikker, er der artikler, der fokuserer på transnationale arbejdsforhold for teaterproduktion og artikler, der behandler produktionsprocesser i uddannelsesinstitutioner med fokus på metamoderne produktionseksperimenter. Endelig behandles også kunstnernes egne værk- og skriveprocesser.

Polyfone produktioner

Vores samtids teaterproduktioner er grundlæggende *polyfone*. De medvirkende har ofte meget forskellige baggrunde, metoder og uddannelser. I teaterproduktioners samarbejder kan forskellige fagligheder være flydende defineret, og mange stemmer – skuespillere, instruktører, dramaturger, scenografer, teknikere, tekstforfattere – og hverdagseksperter, deltager i skabelsen af værket. Nogle stemmer er dominerende, andre ligger i periferien. Denne flerstemmighed drejer sig ikke blot om samarbejder under udviklingen af forestillingsprodukter, den skaber også særlige samarbejdskulturer og etiske fællesskaber, med en ny form for lydhørhed overfor, hvordan gruppeliv og produktion hænger sammen. Denne udvikling bakkes op af forskellige initiativer i samtiden, som f.eks. Scenekunstens Strategilab, der tilbyder scenekunstnere arbejdsrum til at formulere strategier og idéer. Andre eksempler er det europæiske Theatre Green Book, der arbejder for grøn omstilling og en bæredygtig teaterbranche, og Toaster (2025-2029), som retter deres agenda mod bedre vilkår for Det Frie Felt. Initiativer som disse bidrager på forskellige måder til det kredsløb, der giver teatrets gruppekultur i forhold til køn, identitet, kontekst og omsorg mere eksplicit betydning, og samtaler i ensemblet eller gruppen kan stimuleres af dette: Hvad vil vi med hinanden og hvorfor? Hvilke muligheder har vi sammen? Hvad er vores produktionspoetik?

Flere af dette temanummers bidrag undersøger netop hvordan samtidstypiske spørgsmål som disse kan udspringe både af organisatoriske vanskeligheder og af relationelt overskud: fra Peter M. Boenisch's analyse af diversitet og adgang i institutionaliserede produktionsstrukturer til Azadeh Sharifis artikel, som stiller skarpt på transnationale produktioner, hvor skuespillerne er forhindret i at være tilstede.

Temanummeret undersøger også, hvordan kollektive produktionspraksisser udvikler sig i Mette Tranholms artikel om kollektiv samskabelse som bæredygtig produktionsmodel hos Betty Nansen Teatret og i Amalie Bjarnø Rasmussens artikel om udviklingen af social bæredygtighed i den uafhængige gruppe, Teater Kuld. Andre artikler udfolder produktionsæstetikens mange faser og koncepter – ledelse, prøver, rumdesign – som dramaturgier i deres egen ret, som f.eks. Victor Johannes Møller Åbom, der giver indblik i instruktøren Christopher Rüpings prøvepraksis, hvor skuespilleren både er inden for og uden for fiktionen.

Tilskueren som singulært sansende medskaber

Teatrets polyfone karakter fortsætter i mødet med publikum. Tilskueren træder ind som et singulært, sansende subjekt. Idéer om mødet med tilskuere er en dimension af enhver teaterproduktion, og undersøgelser af, hvordan forestillingen kan appellere til forskellige tilskueres tænkninger, perceptioner, kroppe og sansninger, er helt centrale for prøveprocessen. På den måde er også tilskuerens identitetsdannelse et af de perspektiver, som teaterproduktionsprocesser ofte vil være rettet imod.

Flere af artiklerne tager fat om denne problemstilling og analyserer, hvordan publikumsrelationer i dag formes gennem performative strategier, deltagelsesformater og undervisningspraksisser. Remi André Slotterøy undersøger aktør-tilskuer-relationen i dramadidaktik, Emilie Lund spørger, hvordan eksperimenterende dans kan gøres mere tilgængelig og tryk, og flere essays beskriver immersive formater, hvor publikums handlinger og nærvær bliver en del af værkets poetik og spiller en rolle i måden, der produceres teater på. Også anmeldelserne – f.eks. af forestillingen *Shroud* af Himherandits og bogen *Dramaturgies of Immersion*, Routledge, 2025 – peger på, hvordan sansning, intimitet og transformation er blevet centrale parametre i nyere scenekunst.

Mangel på kontinuitet

En del artikler og essays i dette nummer behandler cases, som arbejder udenfor de traditionelle teaterinstitutioner, dvs. det som ofte går under betegnelserne uafhængige scenekunstnere og Det Frie Felt. *Udviklingsplatformen for Scenekunst* udgav i foråret 2025 en rapport over teaterproduktion med titlen *Kortlægning af Det Frie Felt i Scenekunsten*, marts 2025. Det Frie Felt repræsenteres i undersøgelsen af en meget stor del af dansk scenekunst: ca. 300 kompagnier og selvstændige kunstnere, hvilket svarer til halvdelen af de samlede danske scenekunstproduktioner i sæsonen 2023/24. I sæson 23/24 blev der registreret 267 premiereproduktioner. Af de 300 kompagnier arbejder 13 % med traditionelt taleteater. Resten arbejder med ikke-dramatiske materialer som

dans, performance, musikdramatik og dokumentariske og aktuelle samfundsemner. Over halvdelen af disse værker præsenteres i utraditionelle teaterrum: kulturhuse, kunsthaller, museer, offentlige rum og uddannelsesinstitutioner. Problemet for mange af disse projekter og kompagnier er at skabe kontinuitet og udvikling af den enkelte forestilling, da forholdene vanskeliggør, at forestillinger kan opføres over længere tid, ligesom udvikling af et produktionsteam med kontinuitet, herunder et ensemble, kan være problematisk på grund af feltets knappe ressourcer. Derfor konkluderer Udviklingsplatformens rapport også, at Det Frie felt er ganske afgørende for branchen men også indeholder et mægtigt uudnyttet potentiale.

Teater som viden, træning og kunstnerisk forskning

En gennemgående linje i temanummeret er, som nævnt indledningsvis, teatrets rolle som laboratorium for viden, træning og kunstnerisk forskning. Hans Rønnes og TEATRETs praksis er et eksempel på en tilgang, hvor arbejdet begynder med at finde frem til fællesskabets metoder og identitet, før produktionen tager form. Dette koncept – teater som et rum for kollektive undersøgelser – behandles i flere af temanummerets artikler.

I Danmark har laboratorietilgangen mange kilder og finder sted på tværs af etablerede institutioner og Det Frie Felt. Arbejdsformer udviklet i gruppeteatre, laboratoriemiljøer og kollektive ensembler har over tid påvirket institutionerne – og vice versa.

Skuespiller Maria Rossings refleksioner over tiden i Det Røde Rum (2011-16) på Det Kongelige Teater illustrerer denne udveksling (Rossing 2025). Rossing blev uddannet fra Statens Teaterskole i 2002 og herefter ansat på Det Kongelige Teater. Hun fremhæver tiden i Det Røde Rum som helt afgørende. Her blev et fast ensemble tildelt tid, rum og kunstnerisk frihed til at eksperimentere med produktions- og samarbejdsformer. Arbejdet byggede på fælles principper om sanselighed, kropslighed, risiko og udforskning – idealer, der i dag genfindes både i institutionelle udviklingsmiljøer og i uafhængige kompagnier. Maria Rossing forlod Det Kongelige Teater efter 17 år for at søge nye udfordringer og fortsatte på Betty Nansen Teatret sammen med flere kunstnere fra Det Røde Rum.

Man kan her se en indirekte udveksling af kollaborative produktionsmåder mellem gruppeteatre og Det Kongelige Teater og videre til Betty Nansen Teatret. Mette Tranholm viser i sin artikel, *Reshaping the Performing Art Institution*, hvordan dynamikker mellem det institutionaliserede og den uafhængige scenekunst er et vigtigt aspekt af Betty Nansen Teatrets udviklingsarbejde.

Udvekslingen mellem institution og frit felt ses også i samarbejder som f.eks. førnævnte Toaster mellem Husets Teater og Den Frie, hvor krydsbefrugtningen mellem teater og billedkunst er udgangspunkt for at forandre etablerede produktionsformer:

Toaster giver os mulighed for at afprøve nye formater og overraske publikum, og det er alt sammen med til at skubbe til, hvad scene- og billedkunst er, og hvad vi kan forvente, når vi går ind i et teater eller en kunsthall. Liv Helm, teaterchef på Husets Teater, Toasters hjemmeside

Lignende udvekslinger kendetegner flere af temanummerets bidrag, som beskriver produktioner, der arbejder med en høj grad af både tværkunstnerisk og socialt engagement.

Udfordrede produktionsvilkår

I en tid præget af migration, klimaforandringer, mobilitetskriser og sociale forstyrrelser må teatre altså gentænke sine produktionsformer og arbejdsbetingelser, og teaterproduktion må i stigende grad også ses som indlejret i globale netværk og politiske realiteter. Et enkelt bidrag viser, hvordan en politisk realitet former kunstneriske valg ganske konkret, nemlig Azadeh Sharifis analyse af en transnational performanceproduktion. Sharifi diskuterer, hvordan eksterne betingelser som repressive strukturer og frihedsberøvelse i grænse- og migrationsregimer bidrager til at udvikle en forestillings poetik. Dette rejser spørgsmål som, hvad gør et teater, når det ikke kan producere for et publikum? Hvordan fastholdes træning, viden, identitet og fællesskab i perioder med afbrydelser eller begrænsninger?

Historisk har laboratorieformen fungeret som svar på netop disse udfordringer – fra Stanislavskij og Mejerhold til Grotowski, Odin Teatret, Forced Entertainment, Wooster Group og Rimini Protokoll. I dag fungerer teaterproduktionernes laboratorium stadig som et sted for eksperiment og vidensproduktion, hvor reflekteret praksis kan holdes levende, selv når produktion er vanskelig eller midlertidigt umulig.

Som vi har forsøgt at understrege med forordets eksempler, ønsker vi at fremhæve teaterproduktion som undersøgelser, der *udveksles* og kan udspringe både fra store institutioner som Det Kongelige Teater og landsdelsscener, lokale initiativer som Egnsteatrene og det uafhængige felt. Fokus er således på, hvordan organisatoriske rammer, kunstneriske eksperimenter og sociale forhold spiller sammen, når der produceres teater, og på hvordan teatrene i forskellige kontekster kan ses som ressource for hinanden.

Temanummeret afsluttes med artikler og anmeldelser, der på forskellig vis kredser om tid, forvandling og afvikling, fra et forandringsskabende strategilab hos WunschMachine til produktioner, der undersøger livets ophør og overgangsritualer, som i analysen af Hotel Pro Formas produktionsform bag *Amduat – En iltmaskine* og anmeldelsen af Himherandits *Shroud*. Andre bidrag beskæftiger sig med kunstnerisk arbejde med erindring og tab, som anmeldelsen af *Mårup Kirke* af Granhøj Dans, hvor det forsvundne bliver et æstetisk og eksistentielt omdrejningspunkt, som Granhøj sammenfatter med begrebet *længsel*.

Samlet viser temanummeret, at teaterproduktion i dag må forstås som en polyfon, samarbejdsgenereret skabelsesproces, hvor forskellige stemmer mødes og former arbejdet. Teaterproduktioner skaber samtidig et rum for sensoriske og identitetsskabende publikumsoplevelser, og fungerer som et vidensfelt og laboratorium for udviklingen af teater. Teaterproduktion foregår også som praksis indlejret i globale kriser og komplekse feedbacksystemer. De mange artikler, essays, interviews og anmeldelser bidrager hver med deres perspektiv på, hvordan scenekunst produceres, organiseres, cirkulerer og transformeres – og viser, hvordan teaterproduktionens processer udvikler fællesskaber og skaber refleksioner over poetikker i en foranderlig verden. Vi benytter her begrebet polydramaturgier, fordi der hverken er *en bestemt* metode, norm eller retning, et afgørende materiale, hvad enten det er en tekst, et rum, eller en spillemåde, men flere ofte parallelle eller samstemte dramaturgier. Det er netop valg, fokuseringer og graden af kompleksitet, der ofte er interessant.

Skuespillerens værksted på Husets Teater giver skuespillerne initiativet og samtidig publikum en unik mulighed for at komme tæt på skuespillerens arbejde. Fokus ligger på skuespillerens arbejde med tekst, krop og nærvær med publikum. For os er skuespilleren teatrets DNA, og vi vil gerne give publikum oplevelsen af at lære skuespillerens arbejde bedre at kende, fordi det er ret magisk, hvad de kan. Skuespillerens værksted er desuden et bæredygtigt initiativ. Der bliver udelukkende brugt ting fra teatrets lager og genbrug af materialer.

Liv Helm,

<https://www.husetsteater.dk/skuespillerens-værksted/>

DJÆVLEPROJEKTET var første undersøgelse i Skuespillerens værksted. Det var med skuespiller og instruktør Morten Burian og gav et indblik i hans kunstneriske nysgerrighed, arbejdsmetoder og drivkraft.

Foto: Asmund Sollihøgda

Temanummerets artikler

Peter M. Boenisch: *Towards an "Archipelagic Dramaturgy": Learning from Schauspiel Dortmund about diversity and inclusion in theatre production*

Boenisch diskuterer, hvordan inklusion og mangfoldighed påvirker produktionens organisatoriske principper og samarbejdsformer, især i standardiserede institutioner som Schauspiel Dortmund.

Mette Tranholm: *Reshaping the Performing Art Institution* Tranholm analyserer Betty Nansen Teatrets arbejde med kollektiv samskabelse gennem Betty Udvikler og dens betydning for bæredygtige produktionsvilkår.

Victor Johannes Møller Åbom: *Instruktøren som fødselshjælper: Christopher Rüpings prøverumspøetik*

Møller Åbom undersøger Rüpings praksis og skuespil-ideal, hvor skuespillere bevæger sig både indenfor og udenfor fiktionen, med fokus på prøverummet som laboratorium.

Amalie Bjarnø Rasmussen: *Socially Sustainable Work Processes in Danish Fringe Theatre* Bjarnø analyserer, hvordan et kompagni fra Det Frie Felt, KULD, skaber bæredygtige og

omsorgsbaserede arbejdsprocesser, tilpasser hierarkier og relationer under forskellige produktioner og udfordrer dominerende produktionsnormer.

Remi André Slotterøy: *Hva kan et publikum være? Om utforskende tilnærminger til aktør-tilskuer relasjonen innen dramaundervisning i videregående skole.*

I sin artikel undersøger Slotterøy sociale og performative tilgange til aktør-tilskuer-relationer i dramafaget på videregående skole og deres betydning for didaktisk praksis.

Essays

Emilie Lund: *Wake Up Topia. Samskabelse og kunstnerisk integritet*

Lund diskuterer publikumsdeltagelse i eksperimenterende scenekunst og drøfter, hvordan kunstnere kan gøre samtidsdans og performance mere tilgængelig.

Siri Ingul: *På liv og død. Når teatertutdanning møter en generasjons lengsel etter mening i tilværelsen*

I sit essay undersøger Ingul, hvordan metamoderne principper påvirker dramaturgi, skuespillermetoder og rolleudformning i den kollaborative produktion *På liv og død* (2025) med førsteårsstuderende ved Universitetet i Agder. Produktionen udforsker *metaxis* – sameksistensen mellem skuespiller, rolle og virkelighed/fiktion.

Marianne Nødtvedt Knudsen: *Akkurat nå – Teaterproduksjon i samfunnets sprekker og folder.* Nødtvedt Knudsen præsenterer et praksisnært perspektiv på udviklingen af en inkluderende forestilling, med kunstner-forskerens refleksioner over værdier og forforståelser.

Azadeh Sharifi: *Dramaturgy of Absence. Transnational theatre productions within the border and prison complex*

Sharifis bidrag undersøger sammenhængen mellem dramaturgi, poetik og produktion ved at arbejde med fravær – altså med det, der ikke er til stede – som et aktivt redskab i iscenesættelsen. Sharifi spørger, hvordan kunstneriske processer og dramaturgiske beslutninger træffes, når de ikke alene defineres af kunstneriske forhandlingsprocesser, men også af politiske realiteter.

Ida Fugli: *Angerboda: Minner, myter, mycelium – et forsøk på å forstå en skriveprosess*

Fugli belyser i sit essay overgangen fra personlig skriveproces til færdigt dramatisk produkt og håndtering af kritik og sårbarhed i dramaturgiske processer.

Catherine Poher: *En værk-produktion*

Poher reflekterer over værkbegrebet i en udvalgt produktionssammenhæng og undersøger

dets sammenhæng med medskabelse som central metode.

Kathrine Winkelhorn: *En Hotel Pro Forma-produktion. Amduat – En Iltmaskine*

Winkelhorn beskriver HPF's arbejde med trilogien om underverdenen og udforsker forholdet mellem dramaturgi, poetik og produktion.

Lotte Faarup: *Det Vandrende Menneske: Kritisk perspektiv på koloniale historier i Grønland*

Faarup reflekterer over, hvordan processen mod en forestilling med en politisk agenda kan afspejles i den kunstneriske skabelsesfase. Hvordan kan man værdisætte alle dele af processen med intentionen om at undgå at "produktificere" forestillingen?

Daily Fiction: Performanceværket SANDKIND som kropslig og materielfokuseret undersøgelse (Tora Balslev).

Det er ikke Mårup Kirke: Kunstneriske refleksioner (Emilie Lund, Erik Exe Christoffersen og Palle Granhøj).

Anmeldelser, interviews og cases:

STATEN: Fix+Foxy, Mette Obling.

Strategi-Lab for fri scenekunst: Interview med WunschMachine (Mathias Schønberg)

SIGNA: Interview om at leve inden i værket og tilskuerinvolvering (Erik Exe Christoffersen (red.)).

Shroud af Himherandit: Poetisk undersøgelse af livets ophør (Thomas Rosendal Nielsen).

Dramaturgies of Immersion: Om analyse af immersion/emersionspoetik (Janek Szatkowski og Thomas Rosendal Nielsen (red.)). Lærke Hasselgren Mejlgaard.

Mindeord om Frans Winther. Kathrine Winkelhorn, Cecilie Ullerup Schmidt, Ulrik Skeel, Eugenio Barba.

Referencer

Heddon, Deirdre and Jane Milling. 2006. *Devising Performance. A Critical History*. London, Palgrave Macmillan.

Holten, Kasper. 2023. *Politiken*, 21. april 2023.

Kobbernagel, Lene. 2009. *Skuespilleren på arbejde*. Kbh. Forlaget Frydenlund.

Kunst, Bojana. 2015. *Artist at Work*. Zero Books.

Kunst, Bojana. 2022. *Feministisk omsorgspolitik og nærheden mellem kunst og liv.* København: Kunsten som Forum 02.

Rossing, Maria. 2025. *Politiken* 27. november 2025.

Ullerup Schmidt, Cecilie. 2022. *Produktionsæstetik. En feministisk arbejdskritik mellem kunst og liv.* København: Laboratoriet for Æstetik og Økologi.

Kulturens Analyseinstitut. Udviklingsplatformen for Scenekunst. 2025. *Kortlægning af Det Frie Felt i Scenekunsten.* Rapport, København, marts 2025.

Toasters hjemmeside: <https://www.husetsteater.dk/toaster/> (tilgået 10.december 2025).

Thoravej 29 er et mødested for dem der kan, og dem der vil skabe positive forandringer i samfundet. I øjeblikket fokuserer vi på transformationer indenfor seks områder:
Bæredygtighed, Demokrati, Kunst, Social Innovation, Digital Innovation, Politik

Performance på tværs af teater og billedkunst

Toaster udvikler performancefeltet i krydsfeltet mellem teater og billedkunst. For Toaster er performance en genre, der bryder med konventionerne i både teaterrummet og udstillingsrummet. Toaster arbejder med værker, der eksperimenterer med form, udfordrer den konventionelle teateroplevelse og bryder med den stationære værkpræsentation.

fix+foxy er et internationalt kompagni baseret i København, der skaber scenekunst, som involverer publikum og bidrager med komplekse narrativer. Deres værker udfordrer gennem formater, der både overrasker og engagerer. For fix+foxy er teatret et potentielt rum for uvante møder mellem mennesker, der sjældent krydser hinandens veje, og et sted hvor nye perspektiver kan opstå.

fix+foxy arbejder for at udfordre måden, mennesker ser hinanden og samfundet på. Deres forestillinger skaber rum for de ubekvemme samtaler og giver ofte stemme til dem, der sjældent bliver hørt i scenekunsten.

HAUT er katalysator for fornyelse inden for scenekunstfeltet. De insisterer på plads, tid og sparring til det processuelle arbejde ved at tilbyde rum for kunstnerisk udviklingsarbejde gennem et bredt udvalg af residencies, videns- og communityaktiviteter. De lader publikum møde kunsten i rå form og åbner samtalen for nye perspektiver, der kan skabe nybrud i scenekunsten.

Sort/Hvid er en dansk avantgardescene for teater, kunst og politik. Teatret skaber scenekunst, der udforsker samtidens eksistentielle tabuer og politiske fantasier på tværs af genrer og kunstarter. I tæt samarbejde med kunstnere, musikere, performere og billedkunstnere fra både det frie felt samt teatre, festivaler og kunstinstitutioner i Danmark og udlandet skaber Sort/Hvid værker, der graver de mørke sider af samtidsmennesket frem. Fokus ligger på at undersøge eksistentielt trash og den sanseløse skønhed, der præger den menneskelige tilværelse.

Udviklingsplatformen for scenekunst UP udvikler og opkvalificerer den frie scenekunst UP tilbyder en lang række aktiviteter såsom mentorskabsprogrammer, residency-forløb, seminarer, viden og rådgivning for den frie og eksperimenterende scenekunst. UP tilbyder desuden prøvesale, hvor der aktivt skabes scenekunstværker, der oftesætter samfundsrelevante temaer på dagsordenen, og som tit foregår udenfor teatrene rundt i landet. Deres arbejde er til gavn for scenekunstaktørerne, publikum og den samlede kultursektor i Danmark og internationalt og er defineret i fire indsatsområder, hvor de skaber: 1. Forbedring af produktionsvilkårene for den frie scenekunst. 2. Styrkelse af entreprenørskab og internationalisering i den frie scenekunst. 3. Øget sammenhængskraft og samarbejde i dansk scenekunst. 4. Øget synlighed af den frie scenekunst